

**Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na
terenie miasta Raciborza za rok 2024**

Racibórz
1217

Racibórz, marzec 2025

Zawartość

1. Wstęp.....	3
1.1. Cel sporządzenia dokumentu	3
1.2. Podstawa prawna i zakres opracowania	3
1.3. Okres objęty analizą	4
1.4. Ustawowe zadania gminy w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.....	4
2. Opis systemu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Racibórz i podstawy prawne jego funkcjonowania.....	6
3. Ustawowe elementy analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi.....	9
3.1. Możliwość przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych.....	9
3.2. Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi.....	10
3.3. Wydatki poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych.....	13
3.4. Liczba mieszkańców.....	15
3.5. Liczba właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1 ustawy.....	16
3.6. Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy	17
3.6.1. Ilość wytwarzanych odpadów	17
3.6.2. Ilość zebranych i odebranych odpadów komunalnych	17
3.6.3. Obowiązkowe poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku oraz ograniczenie masy odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania.....	21
3.7. Ilość niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne odbieranych z terenu gminy oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych.....	22
4. Edukacja ekologiczna	22
5. Podsumowanie i wnioski.....	23

1. Wstęp

1.1. Cel sporządzenia dokumentu

Dokument stanowi analizę stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie miasta Raciborza za rok 2024, z uwzględnieniem porównania z latami 2022-2023, która sporządzona została w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi.

1.2. Podstawa prawna i zakres opracowania

Podstawą prawną sporządzenia niniejszej analizy stanu gospodarki odpadami jest zapis ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 399 z późn. zm.) nakładający na gminy obowiązek sporządzania corocznie opracowania, do dnia 30 kwietnia za poprzedni rok kalendarzowy. Zgodnie z założeniami ustawy, opracowanie winno w szczególności obejmować:

- Analizę możliwości przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno – biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych;
- Analizę potrzeb inwestycyjnych związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi;
- Analizę kosztów poniesionych w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych w podziale na wpływy, wydatki i nadwyżki z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi;
- Liczbę mieszkańców;
- Liczbę właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1, w imieniu których gmina powinna podjąć działania, o których mowa w art. 6 ust. 6–12;
- Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy;
- Ilość niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i bioodpadów stanowiących odpady komunalne, odbieranych z terenu gminy oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości

z procesu mechaniczno – biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych.

1.3. Okres objęty analizą

Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi obejmuje rok 2024. Zgodnie z ustawą niniejsze opracowanie podlega publicznemu udostępnieniu na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Miasta.

1.4. Ustawowe zadania gminy w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi

Zgodnie z zapisami ustawy gminy są zobowiązane do następujących zadań w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi:

1. Tworzenia warunków do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie gminy lub zapewnianie wykonania tych prac przez tworzenie odpowiednich jednostek organizacyjnych;
2. Zapewniania budowy, utrzymania i eksploatacji własnych lub wspólnych z innymi gminami instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, w tym instalacji komunalnych;
3. Objęcia wszystkich właścicieli nieruchomości na terenie gminy systemem gospodarowania odpadami komunalnymi;
4. Nadzorowania gospodarki odpadami komunalnymi, w tym realizacji zadań powierzonych podmiotom odbierającym odpady komunalne od właścicieli nieruchomości;
5. Ustanawiania selektywnego zbierania odpadów komunalnych, obejmującego co najmniej frakcji: papier, metale, tworzywa sztuczne, szkło, odpady opakowaniowe wielomateriałowe oraz bioodpady;
6. Tworzenia punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych w sposób zapewniający łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców gminy;
7. Prowadzenia działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi, w szczególności w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
8. Udostępniania na stronie internetowej urzędu gminy oraz w sposób zwyczajowo przyjęty informacji o:

- a) podmiotach odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości z terenu danej gminy, zawierające firmę, oznaczenie siedziby i adres albo imię, nazwisko i adres podmiotu odbierającego odpady komunalne od właścicieli nieruchomości,
 - b) miejscach zagospodarowania przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości z terenu danej gminy niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania,
 - c) osiągniętych przez gminę oraz podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, które nie działają na podstawie umowy, o której mowa w art. 6f ust. 1, i nie świadczą takiej usługi w trybie zamówienia z wolnej ręki, o którym mowa w art. 6f ust. 2, w danym roku kalendarzowym wymaganych poziomach recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania,
 - d) punktach selektywnego zbierania odpadów komunalnych, zawierające:
 - firmę, oznaczenie siedziby i adres albo imię, nazwisko i adres prowadzącego punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
 - adresy punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie danej gminy, wraz ze wskazaniem rodzajów przyjmowanych odpadów oraz dni i godzin ich przyjmowania,
 - e) zbierających zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny pochodzący z gospodarstw domowych,
 - f) adresach punktów zbierania folii, sznurka oraz opon, powstających w gospodarstwach rolnych lub zakładów przetwarzania takich odpadów, jeżeli na obszarze gminy są położone gospodarstwa rolne.
9. Dokonania corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi, w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi.

2. Opis systemu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Racibórz i podstawy prawne jego funkcjonowania

Na terenie gminy Racibórz, uchwałą Rady Miasta z 2012 r. odbiór odpadów komunalnych odbywa się zarówno z nieruchomości zamieszkałych, jak i nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne. System selektywnej zbiórki odpadów komunalnych odbywa się zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 maja 2021 r. w sprawie sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów (Dz. U. poz. 906), zgodnie z którym zbierane są frakcje papieru, szkła, metali i tworzyw sztucznych oraz bioodpadów. Innymi odpadami odbieranymi bezpośrednio z nieruchomości są odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny oraz odpady komunalne stanowiące części roślin pochodzące z pielęgnacji terenów zielonych (dawniej odpady zielone). Odbiór powyższych frakcji odpadów odbywa się z częstotliwością:

Tabela 1. Częstotliwość odbioru odpadów komunalnych.

Typ Nieruchomości/ Frakcja odpadu	Zabudowa wielolokalowa	Zabudowa jednorodzinna	Nieruchomości niezamieszkałe	Domki letniskowe i inne nieruchomości wykorzystywane na cele rekreacyjno – wypoczynkowe wykorzystywane jedynie przez część roku
Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	Dwa razy w tygodniu	Raz na dwa tygodnie	Raz w tygodniu	Raz na dwa tygodnie
Papier, szkło, metale i tworzywa sztuczne	Dwa razy w tygodniu	Raz w miesiącu	Raz w miesiącu	Raz w miesiącu
Bioodpady kuchenne	Dwa razy w tygodniu	Raz na dwa tygodnie	--	--
Odpady wielkogabarytowe	Raz na dwa tygodnie	Raz na kwartał	--	--
ZSEE	Raz na miesiąc	Raz na kwartał	--	--
Odpady komunalne stanowiące części roślin	--	Raz na dwa tygodnie w okresie od 15 marca do listopada	--	--

Źródło: opracowanie własne- na podstawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Racibórz

Wypełniając obowiązek ustawowy, przy ul. Adamczyka 10 w Raciborzu funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), w którym przyjmowane są nieodpłatnie następujące frakcje odpadów komunalnych pochodzących z nieruchomości zamieszkałych:

- papier,
- metale,
- tworzywa sztuczne,
- szkło,
- odpady opakowaniowe wielomateriałowe,
- bioodpady,
- odpady budowlane i rozbiórkowe w ciągu roku w ilości maksymalnie 500 kg na rok na gospodarstwo domowe,
- odpady niebezpieczne,
- przeterminowane leki i chemikalia,
- zużyte baterie i akumulatory,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- meble i inne odpady wielkogabarytowe, w ilości maksymalnie 300 kg na rok na gospodarstwo domowe,
- odpady tekstyliów i odzieży,
- zużyte opony, pochodzące wyłącznie z rowerów, motorowerów, motocykli, wózków oraz pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej do 3,5 tony, które nie są wykorzystywane do prowadzenia działalności gospodarczej, w ilości maksymalnie 8 sztuk na rok na gospodarstwo domowe,
- żużle i popioły,
- odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałe w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igły i strzykawki.

Uzupełnieniem selektywnej zbiórki odpadów komunalnych są organizowane akcje zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (dwa razy w roku, w miesiącach maj i wrzesień) w zamian za gratyfikację w postaci sadzonki oraz konkursów akcji selektywnej

zbiórki odpadów komunalnych w placówkach oświatowych. Zbiórka cieszy się dużą popularnością wśród mieszkańców Raciborza.

W analizowanym roku przeprowadzono zamówienie publiczne w ramach przetargu nieograniczonego na odbieranie odpadów komunalnych powstających na terenie nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych, na których powstają odpady komunalne na terenie miasta Raciborza. Usługę do końca 2026 r. świadczyć będzie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o. o. (spółka gminna).

Na dzień 31.12.2024 r. do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych prowadzonego przez Prezydenta Miasta Raciborza wpisane były następujące podmioty:

- Elektroodpad Sp. z o.o., ul. Pod Lasem 70 B, Rybnik,
- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych "EMPOL" Sp. z o.o., Tylmanowa, ul. Os. Rzeki 133,
- Remondis Sp. z o.o. Oddział w Sosnowcu, ul. Baczyńskiego 11, Sosnowiec,
- Spółdzielnia Usług Rolniczych i Środowiskowych, ul. Źródłana 1, Racibórz,
- Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o. o., ul. Adamczyka 10, Racibórz,
- FCC Polska Sp. z o.o., ul. Lecha 10, Zabrze,
- Wodociągi Raciborskie Sp. z o.o., ul. 1-go Maja 8, Racibórz,
- PreZero Recycling Południe Sp. z o.o., ul. Szybowa 44, Knurów,
- PreZero Service Południe Sp. z o.o., ul. Kokotek 33, Ruda Śląska,
- "EKO" M. Golik, J. Konsek, A. Serwotka Spółka Jawna, ul. Kościuszki 45a, Rybnik,
- Zakład Oczyszczania Miasta Zbigniew Strach, ul. Korzonek 98, Konopiska.

Powyższe firmy uprawnione były do wzięcia udziału w przetargu i zgodnie z ustawą poinformowane zostały o zamiarze przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na odbieranie odpadów komunalnych.

Podstawy prawne funkcjonowania systemu:

- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 399 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach. (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 z późn. zm.),

- Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016 – 2022,
- Uchwała nr XXIV/333/2020 Rady Miasta Racibórz z dnia 28 października 2020 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Racibórz z późn. zm,
- Uchwała nr XXI/302/2012 Rady Miasta Racibórz z dnia 26 września 2012 r. w sprawie odbierania odpadów komunalnych z nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne,
- Uchwała nr XXIV/341/2020 Rady Miasta Racibórz z dnia 28 października 2020 r. w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości z późn. zm.,
- Uchwała nr XXI/293/2020 Rady Miasta Racibórz z dnia 29 lipca 2020r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczoną przez właścicieli nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- Uchwała nr XXXV/513/2021 Rady Miasta Racibórz z dnia 29 września 2021 r. w sprawie metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz stawki opłaty za pojemnik o określonej pojemności oraz zwolnienia w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym z późn. zm.,
- Uchwała nr XII/145/2015 Rady Miasta Racibórz z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

3. Ustawowe elementy analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi

- 3.1. Możliwość przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych**

Na terenie Miasta Raciborza znajduje się Zintegrowane Centrum Przetwarzania Odpadów Komunalnych zlokalizowane przy ul. Rybnickiej 125, do którego kierowane są odpady komunalne odebrane od właścicieli nieruchomości, a także zebrane w Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK).

Centrum tworzą następujące instalacje:

- instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych (MBP), wybudowana w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego (zwanym dalej PPP) przez firmę PUK EMPOL Sp. z o.o. z Tylmanowej;
- kompostownia odpadów zielonych, będąca własnością Miasta Raciborza;
- składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, którego właścicielem jest Raciborskie Centrum Recyklingu R3 Racibórz Sp. z o.o. - 100% spółka gminna.

Wszystkie odebrane od mieszkańców Raciborza odpady komunalne, za wyjątkiem odpadów zielonych i części odpadów budowlanych, trafiają na instalację do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów przy ul. Rybnickiej 125 w Raciborzu. Na instalacji odpady są segregowane, przetwarzane i przygotowywane do dalszego zagospodarowania.

Biodpady stanowiące części roślin pochodzących z pielęgnacji terenów zielonych, ogrodów, parków i cmentarzy odebrane z terenu Raciborza kierowane są na kompostownię odpadów przy ul. Rybnickiej 125. Instalacja prowadzi przetwarzanie odpadów zielonych w procesie kompostowania w sposób naturalny, w technologii otwartych pryzm.

Na składowisku deponowane są w głównej mierze odpady powstające w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych powstające na instalacji należącej do firmy EMPOL Sp. z o.o. w Raciborzu.

3.2. Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi

Zarządzeniem Nr 275/2024 z dnia 25.09.2024 r. Prezydent Miasta Racibórz powołał Zespół do analizy i weryfikacji prawidłowego działania procesu przetwarzania odpadów gminnych kierowanych na instalację do mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych i współpracy z Partnerem Prywatnym tj. Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „EMPOL” Sp. z o.o.

W związku z licznymi zgłoszeniami mieszkańców miasta Raciborza w zakresie uciążliwości odorowych, a także na podstawie kontroli przeprowadzanych przez Prezydenta Miasta

Racibórz i inne organy nadzorujące instalacje, w dniu 29.11.2024 r. podpisano umowę nr 47/XIII/KM/2024 pomiędzy Miastem Racibórz, a Uniwersytetem Przyrodniczym w Poznaniu w zakresie powołania niezależnego eksperta celem wykonania ekspertyzy dotyczącej poprawności prowadzenia procesów przetwarzania odpadów komunalnych na instalacji mechaniczno – biologicznej, której właścicielem jest PUK EMPOL Sp. z o.o. Istotny będzie wynik przedłożonej ekspertyzy dotyczącej poprawności prowadzenia procesów instalacji mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przez Przedsiębiorstwo PUK EMPOL Sp. z o. o. w oparciu o obowiązujące przepisy prawa, z także w oparciu o umowę nr 77/2014 o partnerstwie publiczno prywatnym zawartej w dniu 30.10.2014 r. pomiędzy Miastem Racibórz, a PUK EMPOL Sp. z o. o.

W marcu 2025 r. Prezydent Miasta Raciborza, po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego, wszczętego na wniosek PUK EMPOL Sp. z o. o., wydał Decyzję ustalającą lokalizację inwestycji celu publicznego dla inwestycji polegającej na rozbudowie/modernizacji istniejącej instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów w Raciborzu przy ul. Rybnickiej 125 – budowa bioreaktora z biofiltrem i instalacjami technologicznymi, zmiana sposobu użytkowania istniejącej hali sortowni, w części nieobjętej miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Decyzja stała się ostateczna.

W powyższej decyzji ustalono m.in., że w wyniku planowanej inwestycji nie nastąpi wzrost dotychczasowej ilości odpadów przetwarzanych w części mechanicznej instalacji MBP, wynoszącej w ciągu roku do 47 000 Mg/rok niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i odpadów selektywnie zebranych, a w przypadku części biologicznej na przetwarzaniu w ciągu roku do 24 000 Mg/rok odpadów w procesie biostabilizacji i kompostowania oraz do maksymalnie 24 000 Mg/rok w procesie biosuszenia. Ponadto w zakresie warunków i wymagań ochrony i kształtowania ładu przestrzennego ustalono, że planowane przedsięwzięcie należy realizować w sposób zapewniający polepszenie jakości procesów przetwarzanych odpadów oraz zmniejszenie uciążliwości odorowej z instalacji MBP poprzez pełną hermetyzację procesu biologicznego przetwarzania odpadów, poczynawszy od hali przyjęcia odpadu do wytworzenia odpadu końcowego.

Dodatkowo w najbliższej (kilkuletniej) perspektywie Raciborskie Centrum Recyklingu R3 Sp. z o.o. planuje realizację następujących przedsięwzięć inwestycyjnych:

1. Modernizację kompostowni bioodpadów zlokalizowanej w Raciborzu przy ul. Rybnickiej 125.

Obecnie cały proces przetwarzania bioodpadów na kompostowni prowadzony jest w przyrmach otwartych na placu kompostowym. W ramach inwestycji planowana jest budowa czterech zamkniętych tuneli stabilizacji tlenowej oraz zamkniętej hali technologicznej. Priorytetowym celem tego zadania będzie hermetyzacja tych składowych procesu technologicznego, które potencjalnie mogą powodować uciążliwości zapachowe w bezpośrednim sąsiedztwie kompostowni. Eksploatacja instalacji jest nierozzerwalnie związana z ciągłym podejmowaniem działań dostosowujących ją do stale podnoszonych standardów najlepszej dostępnej techniki (BAT). Prowadzona przez RCR R3 kompostownia na chwilę obecną co prawda spełnia wymagania BAT, jednakże rozwiązania hermetyzacyjne w obszarze przetwarzania odpadów komunalnych, w krótkiej perspektywie staną się wymagany standardem. Aktualnie w celu osiągnięcia efektu w postaci ograniczenia uciążliwości zapachowej duży nacisk kładziony jest na pełną hermetyzację procesów technologicznych z zastosowaniem rozwiązań umożliwiających wyłapywanie i oczyszczanie gazów poprocesowych. W związku z tym w ramach przedsięwzięcia planowane jest także zastosowanie dwustopniowego oczyszczania gazów poprocesowych, pierwszy stopień w płuczce wodnej, drugi w procesie biofiltracji.

2. Budowę bazy transportowej na terenie Raciborskiego Centrum Recyklingu R3 Racibórz Sp. z o.o. w Raciborzu przy ul. Rybnickiej 125.

W związku z rosnącą ilością użytkowanych przez Spółkę samochodów ciężarowych/dostawczych wykorzystywanych do realizacji usług transportowych - w zakresie odbioru odpadów gruzu budowlanego i dostaw środka poprawiającego właściwości gleby RAKOR, zachodzi potrzeba wzniesienia obiektu dedykowanego potrzebom transportowym Spółki. Budowa bazy transportowej zaplanowana jest na terenie nieruchomości należącej do Spółki w bezpośrednim sąsiedztwie wjazdu na teren zakładu. Dla planowanej inwestycji Spółka uzyskała już wszystkie wymagane uzgodnienia i decyzje administracyjne wraz z pozwoleniem na budowę. Zaplanowana budowa bazy usprawni działalność Spółki poprzez utworzenia miejsc postojowych dla samochodów ciężarowych/dostawczych oraz myjni kół i podwozi tych samochodów. Inwestycja obejmować będzie ponadto ciągi komunikacyjne, system kanalizacji deszczowej – odprowadzanie wód opadowych i roztopowych poprzez separator substancji ropopochodnych.

3. Rozbudowę składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne - etap IIIC - inwestycja dot. przebudowy nawierzchni komunikacji wewnętrznej wraz z parkingiem, budową punktu poboru wody do celów gaśniczych z otwartego zbiornika wodnego.

Ponadto, w analizowanym roku zmienił się system zbiórki odpadów zużytej odzieży. Miejsce starych blaszanych kontenerów zastąpiły pojemniki dostosowane do odbioru pojazdem typu śmieciarka z dzieloną klapą typu split. W chwili obecnej rozstawionych na terenie miasta jest 40 sztuk pojemników. Biorąc pod uwagę zainteresowanie mieszkańców, planowany jest zakup kolejnych 20 sztuk.

3.3. Wydatki poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych

Koszty systemu gospodarowania odpadami komunalnymi powinny zostać pokryte z opłaty pobieranej od właścicieli nieruchomości. Według art. 6 r ust. 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z pobranych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi gmina pokrywa koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, obejmujące:

- odbiór, transport, zbieranie, odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych,
- tworzenie i utrzymanie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
- obsługę administracyjną tego systemu,
- edukację ekologiczną w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi,
- koszty wyposażenia nieruchomości w pojemniki lub worki do zbierania odpadów komunalnych oraz koszty utrzymywania pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym.

Z pobranych opłat gmina może pokryć koszty usunięcia odpadów komunalnych z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania i magazynowania.

Środki pochodzące z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, które nie zostały wykorzystane w poprzednim roku budżetowym, gmina wykorzystuje na pokrycie kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym kosztów o których mowa w art. 6r ust. 2a, 2aa i 2b ustawy, a także może pokryć koszty wyposażenia

terenów przeznaczonych do użytku publicznego w pojemniki lub worki przeznaczone do zbierania odpadów komunalnych, ich opróżnianie oraz utrzymywanie tych pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym oraz organizacji i utrzymania w odpowiednim stanie sanitarnym i porządkowym miejsc gromadzenia odpadów.

Tabela 2. Wydatki

Lp.	Wydatki	Suma [zł]
1	Gospodarka odpadami komunalnymi	655 645,58
2	Obsługa administracyjna systemu	861 328,09
3	Tworzenie warunków do selektywnej zbiórki odpadów	115 699,86
4	Działania informacyjne i edukacyjne	70 811,03
5	Zagospodarowanie odpadów EMPOL	8 124 568,18
6	Odbiór odpadów PK	5 085 224,02
7	Kompostownia - rekompensata	1 249 940,37
	łącznie	16 163 217,13

Tabela 3. Dochody

Lp.	Źródło dochodu	Suma [zł]
1	Opłaty od osób prawnych będących właścicielami nieruchomości zamieszkałych, mieszanych i niezamieszkałych (wspólnoty mieszkaniowe, spółdzielnie, instytucje, działalności gospodarcze)	11 012 350,09
2	Opłaty od osób fizycznych będących właścicielami nieruchomości zamieszkałych, mieszanych i niezamieszkałych	4 758 962,68
3	Opłaty od osób fizycznych - odsetki	57 833,09
4	Opłaty od osób prawnych - odsetki	23 823,19
5	Koszty upomnień	22 045,82

Lp.	Źródło dochodu	Suma [zł]
6	Kary za nienależyte wykonanie umowy	1 935,63
7	Wpływy z tytułu grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych oraz osób fizycznych	17,07
	Łącznie	15 876 967,57

Łączne wydatki poniesione przez Miasto Racibórz związane z prowadzeniem systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w 2024 r. wyniosły **16 163 217,13 zł**. Dochody z tytułu prowadzenia systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w 2024 r. w kręgu odpadowym, w zakresie opłat od osób prawnych oraz opłat od osób fizycznych, wyniosły **15 771 312,77 zł**. Ściągalność opłaty z tytułu zagospodarowania odpadów komunalnych została zrealizowana na poziomie 98,03 % od osób prawnych i 93,38 % od osób fizycznych, a ściągalność ogólna 96,99% .

Dodatkowo nadwyżka z roku 2023 wyniosła 544 479,98 zł.

Uwzględniając nadwyżkę z poprzedniego roku, różnica pomiędzy wpływami, a wydatkami (nadwyżka) wyniosła 152 575,62 zł.

3.4. Liczba mieszkańców

Liczba mieszkańców zamieszkująca Gminę Racibórz ma tendencję spadkową i kształtuje się następująco:

Tabela 4. Liczba mieszkańców gminy

Rok	Liczba ludności GUS – miejsce zamieszkania	Liczba ludności – Meldunki (+ czasowe)	Liczba ludności - Deklaracje
2022	50 130	47 527 (1038)	43 635
2023	49 650	46 864 (1025)	43 345
2024	Bd.	46 189 (901)	43 209

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, meldunków i złożonych deklaracji (stan na 31.12.)

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy na podstawie różnych źródeł

3.5. Liczba właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1 ustawy

W związku z objęciem w roku 2013 systemem gospodarowania odpadami komunalnymi zarówno nieruchomości zamieszkałych jak i nieruchomości niezamieszkałych, na których powstają odpady komunalne. Zorganizowanie przez gminę odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy na odbiór odpadów nie miało zastosowania.

W związku z nowym zamówieniem publicznym obowiązującym od 1 stycznia 2025 r., w roku 2024 Miasto Racibórz wydało informację na podstawie art. 6c ust. 3c ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 399 z póź. Zm.). o możliwości wyjścia w okresie 60 dni z gminnego systemu gospodarki odpadami przez właścicieli nieruchomości niezamieszkałych. Żaden podmiot nie skorzystał z powyższej możliwości.

3.6. Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy

3.6.1. Ilość wytwarzanych odpadów

Ze względu na objęcie od 1 lipca 2013 r. przez gminę systemem gospodarowania odpadami wszystkich właścicieli nieruchomości, ilość odpadów odebranych uznawana jest za odpady wytworzone.

3.6.2. Ilość zebranych i odebranych odpadów komunalnych

W 2024 r. bezpośrednio z nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych odebrano **19 692,60 Mg** odpadów komunalnych. Do PSZOK mieszkańcy dostarczyli **1 556,62 Mg** odpadów komunalnych, natomiast do kompostowni **1769,50 Mg** odpadów ulegających biodegradacji. Łączna ilość odebranych i zebranych odpadów komunalnych wyniosła **23 018,72 Mg**.

Poniżej w tabeli, na podstawie sprawozdań składanych przez podmiot odbierający odpady, przedstawiono ilość odpadów komunalnych odebranych z terenu gminy Racibórz w roku 2024.

Tabela 5. Ilość odebranych w ramach gminnego systemu odpadów komunalnych w roku 2024 [Mg]

Lp.	Rodzaj odpadu	Kod odpadu	Ilość	Nazwa instalacji	Sposób zagosp.
1	zmieszane odpady komunalne	20 03 01	14 119,66	Instalacja Komunalna ul. Rybnicka 125 Racibórz	R12
2	opakowania z papieru i tektury	15 01 01	841,96		
3	papier i tektura	20 01 01	13,62		
4	opakowania z tworzyw sztucznych	15 01 02	4,26		
5	opakowania ze szkła	15 01 07	760,44		
6	zmieszane odpady opakowaniowe	15 01 06	1 012,74		
7	odzież	20 01 10	101,88		
8	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	20 01 08	255,46		
9	odpady wielkogabarytowe	20 03 07	838,28		
10	zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 oraz 20 01 35	20 01 36	16,90		
11	baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	20 01 34	0,78		

12	zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wym. 20 01 21, 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	20 01 35*	22,74	Enviropol PL Sp. z o.o. ul. Mechaników 15 Gliwice	R12
13	leki inne niż wymienione w 20 01 31	20 01 32	2,72	SARPI Dąbrowa Górnica Sp. z o.o. ul. Koksownicza 16, Dąbrowa Górnica	D10
14	odpady ulegające biodegradacji (zielone)	20 02 01	1 701,16	Kompostownia odpadów RCR R3 Sp. z o.o. ul. Rybnicka 125 Racibórz	R3
łącznie			19 692,60		

Źródło: opracowanie własne na podstawie miesięcznych raportów firmy odbierającej odpady komunalne

Ilość odpadów przyjętych w roku 2024 w Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK) zlokalizowanym przy ul. Adamczyka 10 przedstawia się następująco:

Tabela 6. Ilość zebranych w PSZOK odpadów komunalnych w roku 2024 [Mg]

Lp.	Rodzaj odpadu	Kod odpadu	Ilość	Nazwa instalacji	Sposób zagospodarowania
1	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	17 01 07	522,66	Składowisko odpadów RCR R3 Sp. z o.o. ul. Rybnicka 125 Racibórz	R5
2	zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	17 09 04	315,72	Instalacja Komunalna ul. Rybnicka 125 Racibórz	R13
3	zużyte urządzenia elektryczne	20 01 36	24,80		R12

4	zużyte opony	16 01 03	68,92	Cementownia Warta S.A. ul. Przemysłowa 17 Trębaczew	R1
5	odpady wielkogabarytowe	20 03 07	425,14	Instalacja Komunalna ul. Rybnicka 125 Racibórz	R12
6	opakowania z tworzyw sztucznych	15 01 02	13,44		
7	opakowania ze szkła	15 01 07	9,00		
8	zmieszane odpady opakowaniowe	15 01 06	81,66		
9	opakowania z papieru i tektury	15 01 01	30,62		
10	odzież	20 01 10	16,78		
11	odpady ulegające biodegradacji (zielone)	20 02 01	47,88	Kompostownia odpadów RCR R3 Sp. z o.o. ul. Rybnicka 125 Racibórz	R3
łącznie			1556,62		

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań złożonych przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości

Tabela 7. Ilość odebranych w ramach gminnego systemu odpadów komunalnych w latach 2022 - 2024 [Mg]

Lp.	Rodzaj odpadu	Kod odpadu	2022	2023	2024
1	zmieszane odpady komunalne	20 03 01	14 079,82	13 566,68	14 119,66
2	opakowania z papieru i tektury	15 01 01	726,68	781,82	841,96
3	papier i tektura	20 01 01	8,62	11,82	13,62
4	opakowania z tworzyw sztucznych	15 01 02	2,92	3,42	4,26
5	opakowania ze szkła	15 01 07	840,98	738,14	760,44
6	zmieszane odpady opakowaniowe	15 01 06	849,06	937,14	1 012,74
7	odzież	20 01 10	152,98	37,38	101,88
8	baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	20 01 34	0	0	0,78
9	zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 oraz 20 01 35	20 01 36	28,20	28,14	16,90

10	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wym. 20 01 21, 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	20 01 35*	0	0	22,74
11	odpady ulegające biodegradacji (zielone)	20 02 01	1 458,06	1623,58	1701,16
12	inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	20 01 99	0,48	0	0
13	odpady ulegające biodegradacji (kuchenne)	20 01 08	429,76	299,20	255,46
14	odpady wielkogabarytowe	20 03 07	743,84	688,72	838,28
15	leki inne niż wymienione w 20 01 31	20 01 32	2,60	2,56	2,72
16	Odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach	20 03 99	0,52	0	0
łącznie			19 324,52	18 718,60	19 692,60

Źródło: opracowanie własne na podstawie miesięcznych raportów firmy odbierającej odpady komunalne

Ilość odpadów przyjętych w latach 2021 - 2023 w Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowanym przy ul. Adamczyka 10 przedstawia się następująco:

Tabela 8. Ilość zebranych w PSZOK odpadów komunalnych w latach 2022 – 2024 [Mg]

Lp.	Rodzaj odpadu	Kod odpadu	2022	2023	2024
1	odpady z betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	17 01 01	13,24	0	0
2	zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	17 01 07	642,98	524,70	522,66
3	zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	17 09 04	239,34	203,70	315,72
4	odpady wielkogabarytowe	20 03 07	546,46	349,88	425,14
5	opakowania z tworzyw sztucznych	15 01 02	29,86	12,14	13,44
6	zużyte urządzenia elektryczne	20 01 36	36,48	30,50	24,80
7	opakowania ze szkła	15 01 07	10,86	9,04	9,00

8	zmieszane odpady opakowaniowe	15 01 06	69,28	81,12	81,66
9	zużyte opony	16 01 03	55,70	51,64	68,92
10	opakowania z papieru i tektury	15 01 01	39,86	32,52	30,62
11	odzież	20 01 10	20,76	17,42	16,78
12	baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	20 01 34	0,20	0	0
13	inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	20 01 99	4,12	0	0
14	metale	20 01 40	0,08	0	0
15	odpady ulegające biodegradacji (zielone)	20 02 01	2,36	32,20	47,88
łącznie			1 711,58	1 344,86	1556,62

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań złożonych przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości

Dodatkowo w roku 2024 na terenie kompostowni odpadów przy ul. Rybnickiej 125 własnym transportem dostarczonych zostało 1769,50 Mg odpadów zielonych, w tym:

- 942,12 Mg przez osoby fizyczne,
- 827,38 Mg przez wspólnoty mieszkaniowe.

3.6.3. Obowiązkowe poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku oraz ograniczenie masy odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania

Tabela 9. Osiągnięte poziomy w roku 2024 przygotowania do ponownego użycia i odzysku oraz ograniczenie masy odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania

Rodzaj poziomu	Poziom osiągnięty w roku 2024	Poziom wymagany w roku 2024
procent masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania – w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.	0%	maksymalnie 35%
poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	29%	45%

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych

3.7. Ilość niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne odbieranych z terenu gminy oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych

W 2024 r. w ramach gminnego systemu z obszaru miasta Raciborza odebrano 14 119,66 Mg niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, które zostały zagospodarowane w instalacji komunalnej MBP w Raciborzu przy ul. Rybnickiej 125.

W analizowanym roku ilość bioodpadów stanowiących odpady komunalne odebranych i zebranych z obszaru miasta Raciborza wyniosła:

- 1701,16 Mg (odpady zielone),
- 255,46 Mg (odpady kuchenne).

Odebrane i zebrane odpady zielone poddano procesowi odzysku R3 - recykling lub odzysk substancji organicznych, które nie są stosowane jako rozpuszczalniki (w tym kompostowanie i inne biologiczne procesy przekształcania) w Raciborskim Centrum Recyklingu R3 Sp. z o.o. (kompostowanie w pryzmach).

Odpady kuchenne ulegające biodegradacji trafiły na instalację komunalną MBP w Raciborzu przy ul. Rybnickiej 125.

Ilość przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, tj. opadów z tlenowego rozkładu odpadów stałych (kompostowania) innych niewymienionych odpadów (19 05 99) wyniosła 4 914,55 Mg.

4. Edukacja ekologiczna

W roku 2024 przeprowadzono następujące działania informacyjne i edukacyjne:

- zorganizowano akcję edukacyjną pod nazwą „Zostań Eko – Mistrzem Raciborza”; w ramach której zorganizowany został quiz w tematyce gospodarki odpadami. Miasto zapewniło w formie nagrody 100 sztuk pojemników służących do efektywnego gromadzenia odpadów komunalnych bezpośrednio w domu (u źródła). Pojemniki przeznaczone są do zbierania bioodpadów, papieru i plastiku;

- ogłoszono, przeprowadzono i podsumowano konkursy ekologiczne związane ze zbiórką surowców wtórnych: „Chomikuj baterie”, „Zbieramy butelki plastikowe”, „Chroń Las – zbieraj makulaturę”;
- przeprowadzono cykliczne akcje zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (w miesiącu maju, wrześniu) za pomocą lokalnych środków komunikacji społecznej (kanały internetowe, plakaty na słupach i tablicach ogłoszeniowych rozmieszczonych na terenie miasta);
- wykonano i rozwieszono w ustawionych na terenie miasta gablotach na elektroodpady, plakaty o tematyce edukacyjnej.

5. Podsumowanie i wnioski

- Utrzymuje się tendencja spadkowa liczby mieszkańców miasta, ale także zmniejsza się różnica pomiędzy liczbą mieszkańców zameldowanych, a liczbą osób zadeklarowanych w systemie gospodarki odpadami;
- W analizowanym roku nastąpił wzrost odebranych i zebranych odpadów komunalnych w stosunku do roku poprzedniego. Różnica pomiędzy rokiem 2023, a 2024 wyniosła 1465,82 Mg;
- Niezbędny jest dalszy monitoring uciążliwości zapachowych, zgłaszanych jako emitowanych przez instalację MBP przy ul. Rybnickiej 125, należącą do firmy PUK EMPOL Sp. z o.o., wraz z przeprowadzaniem kontroli, wzmocnieniem nadzoru nad prowadzonym procesem technologicznym oraz wyegzekwowanie wymaganych prawem rozwiązań technicznych dla tego rodzaju instalacji. Należy również wziąć pod uwagę docelowe wnioski z ekspertyzy przeprowadzonej przez specjalistów Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu;
- Ze złożonych sprawozdań podmiotów systemu gospodarki odpadami (82 % odebranych odpadów trafia na instalację PUK EMPOL Sp. z o.o.) wynika, iż gmina nie osiągnęła wymaganego prawem poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, tj. 45%;
- Gmina osiągnęła wymagany procent ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania – w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. (zgodnie z art. 3c ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach);

- Pomimo ustawowego obowiązku nałożonego do uzyskania odpowiednich poziomów, gminy są tylko jednym z elementów całego „cyklu życia” odpadów. Znaczący wpływ na osiągnięte poziomy mają: instalacje komunalne, huty i inni recyklerzy.

Głównym celem instalacji MBP jest przygotowanie odpadów tak, aby jak największa ich ilość nadawała się do ponownego przetworzenia. Zawarte partnerstwo Podmiotu Publicznego z Partnerem Prywatnym wymaga wyegzekwowania najwyższej jakości zagospodarowania odpadu.

- Należy kontynuować działania edukacyjne z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy.

Sporządził:

*Kierownik Referatu
ds. Gospodarki Odpadami
Mariola Wierzbicka*

Zatwierdził: